

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 1 część 2

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w drugim semestrze klasy 1. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
RENESANS – O EPOCE					
1. i 2. U progu czasów nowożytnych	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na kiedy datowany jest początek renesansu w Europie • podaje umowną datę początku renesansu w Polsce • wyjaśnia znaczenie i pochodzenie nazwy epoki • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>reformacja</i> i opisuje rolę Marcina Lutra • dostrzega związki pomiędzy odrodzeniem a antykiem 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia, na czym polegała reformacja i jakie były jej przyczyny • opisuje przemiany kulturowe, które stały się podwalinami nowej epoki • podaje przykłady związków pomiędzy renesansem a antykiem • wymienia wyznania protestanckie • wyjaśnia znaczenie pojęć <i>humanizm</i> i <i>antropocentryzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia społeczne uwarunkowania narodzin epoki odrodzenia • charakteryzuje rolę wydarzeń wyznaczających początek renesansu w kształtowaniu nowej epoki • wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>ad fontes</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ antyku na narodziny nowej epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie było podłoże różnicy pomiędzy periodyzacją renesansu w Europie i w Polsce • omawia wpływ teorii heliocentrycznej Mikołaja Kopernika, wynalezienia druku i upadku Konstantynopola na kształtowanie się renesansu
3. i 4. Filozofia renesansu	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska czołowych filozofów i myślicieli epoki odrodzenia • streszcza fragment <i>Pochwały głupoty</i> Erazma z Rotterdamu • przedstawia główny temat <i>Księcia</i> Niccolò Machiavellego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze założenia filozofii Erazma z Rotterdamu • opisuje ogólne tendencje filozoficzne odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyczerpująco przedstawia problematykę fragmentów <i>Pochwały głupoty</i> i <i>Księcia</i> • w kontekście fragmentów tekstów Machiavellego i Erazma z Rotterdamu wyjaśnia znaczenie terminów <i>makiawelizm</i> i <i>tolerancja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat poglądów Erazma z Rotterdamu i Machiavellego 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia wpływ filozofii Platona na myśl renesansową • wypowiada się na temat gatunku zapoczątkowanego przez Michela de Montaigne'a • podejmuje dyskusję na temat etyki w kontekście dzieła Niccolò Machiavellego

6. i 7. Sztuka renesansu	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje dzieła sztuki renesansowej ogólnie wypowiada się na temat najważniejszych artystów odrodzenia (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli) 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne stylu renesansowego i objaśnia je na przykładach prezentuje dzieła polskiego renesansu wyjaśnia znaczenie terminów: <i>akt, portret, perspektywa, scenka rodzajowa, krużganki, miasto idealne, sfumato</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki renesansowej omawia twórczość najważniejszych artystów odrodzenia (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli) 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje renesansowe dzieło sztuki charakteryzuje wpływ antyku na sztukę odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje twórczość renesansowych artystów północnych analizuje i ocenia dzieła renesansowe wypowiada się na temat muzyki XVI-wiecznej
8. Teatr renesansowy	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy teatru elżbietańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice pomiędzy teatrem renesansowym a średniowiecznym 	<ul style="list-style-type: none"> wylicza podobieństwa i różnice pomiędzy teatrem renesansowym a antycznym 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje konwencje teatralne powstałe w renesansie omawia zjawisko teatru dell'arte 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia podobieństwa oraz różnice pomiędzy dramatem humanistycznym a elżbietańskim
RENEANS – TEKSTY Z EPOKI					
9. Poezja religijna Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem <i>Pieśń XXV z Ksiąg wtórych</i> Kochanowskiego określa rodzaj liryki występujący w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego pieśni określa gatunek utworu i wskazuje na jego pochodzenie 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wiersz wyjaśnia, na czym polega renesansowy charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje kreację Boga w pieśni z Jego obrazem w utworach średniowiecznych rozpoznaje rodzaj wersyfikacji zastosowany w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie indywidualnych poszukiwań wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>Deus artifex</i> i odnosi je do utworu Jana Kochanowskiego konfrontuje wiersz Jana Kochanowskiego z obrazem Pietera Bruegla <i>Żniwa</i> i formułuje wnioski
10. i 11. Świat myśli Jana Kochanowskiego utrwalony w <i>Pieśniach</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem podane pieśni wskazuje elementy światopoglądu renesansowego w utworach Kochanowskiego definiuje pieśń jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wierszy charakteryzuje światopogląd poety wyjaśnia znaczenie terminów: <i>horacjanizm, cnota, fortuna, stoicyzm, epikureizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje wątki horacjańskie w pieśniach Jana Kochanowskiego analizuje wiersze pod kątem obecności elementów stoicyzmu i epikureizmu 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy i interpretacji utworów wskazuje w pieśniach cechy wiersza sylabicznego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje <i>Pieśń XXIV z Ksiąg wtórych</i> z wierszami Horacego konfrontuje pieśni Jana Kochanowskiego z obrazem Tycjana <i>Trzy okresy życia</i>

12. Liryka obywatelska Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragmenty <i>Pieśni o spustoszeniu Podola</i> i <i>Pieśń XIV z Ksiąg wtórych</i> • określa rodzaj liryki, podmiot liryczny i adresata lirycznego utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • określa historyczne tło powstania <i>Pieśni o spustoszeniu Podola</i> • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi tematykę pieśni do światopoglądu renesansowego • dokonuje analizy i interpretacji wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • w kontekście utworu Jana Kochanowskiego wypowiada się na temat roli osób sprawujących władzę • podaje cechy wiersza sylabicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty interpretacyjne utworów Kochanowskiego oraz nawiązania do nich
13. Renesansowy obraz arkadii	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragment <i>Pieśni świętojańskiej o sobótce</i> • określa rodzaj liryki i wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje gatunek wiersza i odnosi go do tradycji literackiej • w kontekście utworu wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sielanka, arkadia, literatura pastoralna, folklor, idylla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w wierszu toposy renesansowe • wskazuje w utworze środki stylistyczne i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi tematykę wiersza do obyczajowości wiejskiej XVI w. • podejmuje dyskusję na temat realiów życia wiejskiego oraz wizji poetyckiej wsi 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi mit arkadyjski do zjawisk współczesnej kultury • konfrontuje wiersz Jana Kochanowskiego z obrazem Giorgionego <i>Burza</i>
14. <i>Fraszki</i> – poezja dnia codziennego	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w czytanych fraszkach tematykę autobiograficzną, refleksyjno-filozoficzną i obyczajową 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie poznanych utworów charakteryzuje fraszkę jako gatunek literacki • wskazuje we fraszkach elementy światopoglądu i obyczajowości renesansowej 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje we fraszkach konteksty antyczne i biblijne 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje fraszki pod kątem renesansowego obrazu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia topos świata jako teatru • konfrontuje wybraną fraszkę z obrazem Giuseppe Arcimbolda <i>Jesień</i>
15., 16. i 17. <i>Żaden ojciec podobno barziej nie miłował / Dziecięta – Treny</i> Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi <i>Treny</i> do biografii Jana Kochanowskiego • czyta ze zrozumieniem wskazane utwory • definiuje tren jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy filozofii stoickiej w <i>Trenach</i> • rozpoznaje w <i>Trenie IX</i> pozorny panegiryk • odnajduje w <i>Trenie XIX</i> informacje świadczące o odbudowie światopoglądu poety • wyjaśnia znaczenie określeń <i>poezja funeralna</i> i <i>liryka żałobna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wskazane treny • przedstawia kryzys światopoglądowy poety na podstawie trenów: IX, X i XI 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w <i>Trenach</i> • wyjaśnia, na czym polegała innowacyjność <i>Trenów</i> Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie cyklu <i>Trenów</i> omawia kompozycję epicedium
18. Tłumaczenie wierne czy piękne –	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem psalmy w tłumaczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi <i>Psalterz Dawidów</i> do tradycji biblijnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat specyfiki przekładu 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia Psalm 130 w przekładzie Jana 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi Psalm 130 w tłumaczeniu Jana

o <i>Psalterzu Dawidów</i> Jana Kochanowskiego	Jana Kochanowskiego • definiuje psalm jako gatunek	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>translatoryka</i> , <i>humanizm chrześcijański</i> , <i>poeta doctus</i>	• porównuje Psalm 130 w przekładzie Jana Kochanowskiego z wersją utworu z Biblii Tysiąclecia	Kochanowskiego z pieśnią <i>Czego chcesz od nas, Panie</i> i wypowiada się na temat spójności światopoglądowej poety • podejmuje dyskusję na temat granic wolności tłumacza	Kochanowskiego do analogicznych zjawisk w kulturze
19. Podsumowanie wiadomości na temat Jana Kochanowskiego	• przytacza najważniejsze wydarzenia z biografii Jana Kochanowskiego • podaje tytuły omówionych utworów Kochanowskiego	• analizuje wybrane wiersze	• wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Kochanowskiego	• omawia znaczenie twórczości Jana Kochanowskiego w rozwoju literatury polskiej	• wypowiada się na temat światopoglądu Jana Kochanowskiego w kontekście jego biografii i twórczości
*20. <i>O poprawie Rzeczypospolitej</i> Andrzeja Frycza Modrzewskiego	• wymienia tytuły książek rozprawy • relacjonuje poglądy Modrzewskiego, zawarte w przeczytanym fragmencie tekstu	• omawia najważniejsze postulaty pisarza	• przedstawia źródło toposu utopii • relacjonuje najważniejsze założenia utworu Thomasa More'a	• podejmuje dyskusję na temat realizacji idei utopii – w obszarze literatury i w świecie realnym	• samodzielnie opracowuje koncepcję idealnego państwa i społeczeństwa oraz uzasadnia swoje tezy • konfrontuje wyobrażenie idealnej społeczności z obrazem Lucasa Cranacha starszego <i>Złoty wiek</i>
*21. <i>Kazania sejmowe</i> Piotra Skargi	• przytacza argumentację zaprezentowaną przez Piotra Skargę • wyjaśnia znaczenie terminu <i>retoryka</i>	• nakreśla kontekst historyczny <i>Kazań sejmowych</i> • odnajduje w tekście wątki biblijne • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>anarchia szlachecka</i> , <i>złota wolność</i> , <i>tolerancja religijna</i>	• wskazuje w utworze środki retoryczne • charakteryzuje stylizację proroczej groźby w <i>Kazaniach sejmowych</i>	• podejmuje dyskusję na temat aktualności <i>Kazań sejmowych</i> we współczesnej Polsce • konfrontuje treść obrazu Jana Matejki <i>Kazanie Skargi</i> z realiami historycznymi i formułuje wnioski na temat ideologicznej funkcji obrazu	• analizuje obraz Jana Matejki <i>Kazanie Skargi</i>
22. <i>Sonety do Laury</i> Francesca Petrarci	• czyta ze zrozumieniem wskazane utwory • określa rodzaj liryki zastosowany w wierszach	• określa podmiot liryczny, adresata lirycznego oraz sytuację liryczną w wierszach	• analizuje i interpretuje wiersz • opisuje uczucia podmiotu lirycznego	• na podstawie poznanych utworów charakteryzuje zjawisko petrarkizmu • podejmuje dyskusję na	• porównuje dwa sposoby obrazowania piękna kobiecego na przykładzie obrazów Giorgionego

	<ul style="list-style-type: none"> definiuje sonet jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego wskazuje w podanych utworach cechy gatunkowe sonetu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w utworach przykłady idealizacji kobiety 	temat wpływu twórczości Francesca Petrarke na skonwencjonalizowanie poezji miłosnej	<i>Śpiąca Wenus</i> i Domenica Ghirlandaia <i>Portret Giovanny Tornabuoni</i>
24. <i>Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy</i> Miguela de Cervantesa Saavedry	<ul style="list-style-type: none"> streszcza dzieło Cervantesa wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>walka z wiatrakami</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy gatunkowe romansu rycerskiego i ilustruje je przykładami z literatury średniowiecznej charakteryzuje na podstawie tekstu głównych bohaterów powieści 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istotę parodii i podaje odpowiednie przykłady analizuje utwór Cervantesa pod kątem parodii romansu rycerskiego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpatruje charakterystyki głównych bohaterów powieści jako odbicie dwoistej natury ludzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> konfrontuje poznany tekst z obrazem Honoré Daumiera <i>Don Kichot</i> tworzy parodię dowolnego dzieła literackiego
*25. Początki noweli – Giovanni Boccaccio <i>Dekameron</i>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza nowelę <i>Sokół</i> definiuje nowelę jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat <i>Dekameronu</i> jako cyklu nowel na podstawie tekstu podaje cechy gatunkowe noweli 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia elementy kompozycyjne noweli 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje utwór pod kątem światopoglądu renesansowego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia obraz Sandera Botticellego <i>Uczta w piniowym lesie</i>
26., 27., 28., 29. i 30. <i>Makbet</i> Williama Szekspira	<ul style="list-style-type: none"> streszcza dramat <i>Makbet</i> wymienia tytuły najważniejszych dzieł Williama Szekspira 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zarys biografii Williama Szekspira omawia cechy charakterystyczne teatru elżbietańskiego porównuje dramat szekspirowski z dramatem antycznym charakteryzuje głównych bohaterów tragedii wskazuje przyczyny ostatecznej klęski Makbeta 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie określenia <i>kwestia szekspirowska</i> analizuje pod względem psychologicznym motywację działań głównych bohaterów dramatu określa rolę czarownic w budowaniu napięcia w sztuce wskazuje elementy świata irracjonalnego i opisuje ich znaczenie omawia funkcję elementów humorystycznych w <i>Makbecie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny ponadczasowej aktualności dzieł Szekspira wymienia przykłady adaptacji dzieł Szekspira definiuje tragizm w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> streszcza <i>Hamleta</i> Williama Szekspira omawia wybraną adaptację <i>Makbeta</i> bądź <i>Hamleta</i> i konfrontuje ją z tekstem dramatu

RENEANS – NAUKA O JĘZYKU					
32. Styl artystyczny	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne stylu renesansowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę pomiędzy stylem artystycznym a stylami funkcjonalnymi 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje na przykładach cechy stylu renesansowego wskazuje przykłady parodii, trawestacji i pastiszu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wiersz sylabiczny i określa jego cechy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje chwyt retoryczne w przykładowych tekstach publicystycznych z okresu odrodzenia oraz współczesnych analizuje problem oryginalności dzieła literackiego w kontekście konwencji stylistycznej
RENEANS – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
33. Podsumowanie wiadomości na temat kultury renesansu	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje opinie o epoce zawarte we fragmentach tekstów <i>Renesans</i> Jerzego Ziomka oraz <i>Czy diabeł może być zbawiony i 27 innych kazań</i> Leszka Kołakowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście fragmentu książki Jerzego Ziomka porównuje możliwości, jakie stwarzał ludziom renesans, z epoką poprzednią 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat związków kultury narodowej z europejską 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat renesansu w kontekście fragmentu książki Leszka Kołakowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje własną opinię dotyczącą stereotypów w postrzeganiu renesansu
34. Powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat renesansu 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości renesansowej 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wnioski na tematy związane z twórczością renesansową określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa renesansu 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na tematy związane z renesansem i stosuje odpowiednie argumenty w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości renesansowej formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa renesansowego
RENEANS – NAWIĄZANIA					
35. Śladami renesansu	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wpływy kultury renesansowej w różnych dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia osiągnięcia cywilizacyjne renesansu oraz ich wpływ na rozwój człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ sztuki renesansowej na późniejsze epoki 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje dowolny przykład inspiracji kulturą renesansu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia i ocenia dowolny przykład inspiracji kulturą renesansu
36. Cywilizacja odrodzenia – odrodzenie cywilizacji	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje poglądy Jeana Delumeau zawarte we fragmencie tekstu <i>Cywilizacja Odrodzenia</i> wymienia najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wpływu renesansu na współczesną cywilizację 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego czasy renesansu rozpoczynają epokę nowożytną podjmuje dyskusję na temat osiągnięć renesansu 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia z własnej perspektywy przełomowy charakter epoki 	<ul style="list-style-type: none"> konfrontuje osiągnięcia kultury renesansu ze znanymi sobie dziełami sztuki

	osiągnięcia epoki				
*37. <i>Mona Lisa</i> w czasach popkultury	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat zjawiska popkultury formułuje wypowiedź na temat <i>Mona Lisy</i> Leonarda da Vinci 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje obraz Jeana-Michela Basquiata z pierwowzorem 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własną opinię na temat przetwarzania ikon historii sztuki przez popkulturę 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje funkcję wykorzystania <i>Mona Lisy</i> w dziele popkulturowym 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat tego, czym jest sztuka
*38. O śmierci ponad epokami – *** [<i>Anka! to już trzy i pół roku</i>] Władysława Broniewskiego	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem wiersz Władysława Broniewskiego określa rodzaj liryki, wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w utworze nawiązania do <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego określa w kontekście wiersza etymologię imienia Zofia 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje analizy stylistycznej wiersza wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszu Broniewskiego w kontekście <i>Trenów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat opisu śmierci i żałoby w różnych okresach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> pisze analizę porównawczą wierszy *** [<i>Anka! to już trzy i pół roku</i>] Władysława Broniewskiego i <i>Tren XIX</i> Jana Kochanowskiego
39. <i>Makbet</i> z przymrużeniem oka	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazany fragment utworu <i>Trzy wiedźmy</i> Terry'ego Pratchetta odnajduje w czytanim tekście aluzje do <i>Makbeta</i> Williama Szekspira 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje utwór jako parodię i podaje odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki nadające tekstowi efekt komediowy 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat funkcjonowania parodii 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy świadczące o oryginalnym podejściu twórcy do gatunku powieści
*40. <i>Elżbieta królowa Anglii</i>	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie obejrzanego spektaklu Teatru Telewizji charakteryzuje królową Elżbietę, uwypukla złożoność jej postaci 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje kontekst historyczny przedstawienia 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat kreacji odtwórczyni tytułowej roli 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat problemów osób sprawujących władzę w czasach renesansu i dzisiaj 	<ul style="list-style-type: none"> omawia specyfikę Teatru Telewizji
41. <i>Romeo i Julia</i> współcześnie	<ul style="list-style-type: none"> streszcza fabułę <i>Romea i Julii</i> w reż. Baza Luhrmanna opisuje swoje wrażenia po obejrzeniu filmu 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje film Luhrmanna z utworem Williama Szekspira wyjaśnia znaczenie terminów: <i>adaptacja, ekranizacja, interpretacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje szczegółowej analizy porównawczej wybranych scen filmu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat funkcji kiczu w filmie podjmuje dyskusję o granicach dowolności adaptacji 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża swoją opinię na temat rekwizytów, kostiumów oraz sposobu filmowania i montażu
*42. <i>Królowa Margot</i>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje relacje panujące na dworze francuskim, które zostały przedstawione w filmie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wydarzenia historyczne stanowiące tło fabuły filmu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje pobudki, jakimi kierowała się tytułowa bohaterka filmu 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie fabuły filmu rozważa problem zła w człowieku 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje konteksty i nawiązania wykorzystane w filmie
BAROK – O EPOCE					

45. i 46. Barok – świat wewnętrznych sprzeczności	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia etymologię nazwy <i>barok</i> • określa ramy czasowe epoki • podaje daty początku i końca baroku w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe różnice pomiędzy renesansem a barokiem • wyjaśnia, dlaczego XVI w. nazywa się czasem wojen • tłumaczy znaczenie terminów <i>monarchia absolutna</i> i <i>kontrreformacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego • charakteryzuje specyfikę polskiego baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat życia codziennego w baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ soboru trydenckiego na kształt epoki • podaje przykłady teatralizacji życia w baroku • charakteryzuje tło historyczne epoki
47. i 48. Człowiek wobec nieskończoności – filozofia czasów baroku	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fragmenty traktatów Kartezjusza: <i>Medytacji o pierwszej filozofii</i> i <i>Rozprawy o metodzie</i> • relacjonuje fragment <i>Myśli</i> Pascala 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podstawowe założenia filozofii Kartezjańskiej • wymienia najważniejsze elementy filozofii Blaise’a Pascala 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia sens stwierdzenia <i>Myślę, więc jestem</i> • tłumaczy znaczenie sformułowania <i>zakład Pascala</i> • wyjaśnia, jak rozumie określenie <i>trzcina myśląca</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska przedstawicieli spirytualizmu, naturalizmu i panteizmu oraz charakteryzuje ich poglądy • formułuje swoją opinię na temat myśli barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia charakterystykę głównych nurtów myśli barokowej, korzystając z różnych źródeł informacji
49. i 50. Sztuka baroku	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje cechy stylu barokowego na podstawie wskazanych dzieł • wymienia nazwiska najważniejszych twórców okresu baroku • podaje najistotniejsze cechy stylu barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia twórczość przedstawicieli sztuki barokowej • charakteryzuje malarstwo barokowe, posługując się przykładami dzieł • na przykładzie wybranej budowli przedstawia cechy architektury barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia założenia światopoglądowe sztuki baroku • charakteryzuje operę jako zjawisko typowe dla baroku • wyjaśnia, czym był teatr dworski 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polegało znaczenie Kościoła jako mecenasa sztuki • dokonuje analizy rzeźby barokowej według wskazanych kryteriów • opisuje działalność szkolnego teatru jezuitów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wybrane dzieło sztuki barokowej
BAROK – TEKSTY Z EPOKI					
52. Wprowadzenie do literatury barokowej	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje dwa nurty poezji barokowej: dworski i metafizyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska przedstawicieli klasycyzmu barokowego • definiuje termin <i>marinizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia twórczość Moliera • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sacrum</i>, <i>profanum</i>, <i>vanitas</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnice pomiędzy nurtem dworskim i metafizycznym literatury baroku a klasycyzmem francuskim 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza wybrany dramat Pierre’a Corneille’a bądź Jeana Racine’a
53. Poezja metafizyczna Mikołaja Sępa	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem wiersze poety • omawia przynależność 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje cechy poezji metafizycznej w utworach Sępa Szarzyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w analizowanych sonetach 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz Boga zawarty w utworach Sępa Szarzyńskiego z obrazem 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pogląd poety na temat sensu istnienia na podstawie wskazanych

Szarzyńskiego	Mikołaja Sępa Szarzyńskiego do dwóch epok: renesansu z uwagi na lata życia i baroku ze względu na prekursorską twórczość	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego i określa sytuację liryczną we wskazanych wierszach 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje analizy stylistycznej i interpretacji wierszy Sępa Szarzyńskiego 	Boga w <i>Hymnie</i> Jana Kochanowskiego <ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat aktualności poezji Sępa Szarzyńskiego 	sonetów <ul style="list-style-type: none"> konfrontuje sonety Sępa Szarzyńskiego z obrazem Juana de Valdésa Leala <i>In ictu oculi</i>
*54. Poezja Daniela Naborowskiego	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w wierszu <i>Krótkość żywota</i> cechy literatury metafizycznej odnajduje w wierszu <i>Na oczy królowny angielskiej</i> i omawia cechy literatury dworskiej 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje wiersz <i>Krótkość żywota</i> jako traktat z tezą i potwierdzającą ją argumentacją 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje wiersze <i>Krótkość żywota</i> oraz <i>Na oczy królowny angielskiej</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie paradoksów kończących wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje obraz Georges'a de La Toura <i>Maria Magdalena</i>
*55. Poezja dworska Jana Andrzeja Morsztyna	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wiersza <i>Do trupa</i> definiuje sonet jako gatunek przytacza definicję paradoksu i podaje odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istotę konceptu w wierszach <i>O swej pannie</i> i <i>Do trupa</i> odnajduje elementy sensualizmu w omawianych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wiersze Jana Andrzeja Morsztyna definiuje marinizm po omówieniu twórczości Jana Andrzeja Morsztyna 	<ul style="list-style-type: none"> omawia koncept stanowiący oś konstrukcyjną utworu <i>O swej pannie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście barokowego ujęcia tematu śmierci porównuje wiersz <i>Do trupa</i> z rzeźbą Berniniego <i>Śmierć błogosławionej Ludwiki Albertoni</i>
56. Zbytki sarmackie według Wacława Potockiego	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazane fragmenty <i>Zbytków polskich</i> wyjaśnia znaczenie terminu <i>sarmatyzm</i> na podstawie tekstu omawia zamiłowanie XVII-wiecznej szlachty i duchowieństwa do życia ponad stan 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje we fragmencie <i>Zbytków polskich</i> elementy nurtu sarmackiego przedstawia obraz społeczeństwa wyłaniający się z podanego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza fakty na temat wojen polsko-szwedzkich w XVII w. 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy analizę formalną tekstu i przedstawia funkcję użytych w nim środków językowych podjmuje dyskusję na temat społeczeństwa polskiego w kontekście utworu Wacława Potockiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ przymusowej konwersji na życie i twórczość Wacława Potockiego
57. Sarmaty portret własny – <i>Pamiętniki</i> Jana Chryzostoma Paska	<ul style="list-style-type: none"> definiuje sarmatyzm oraz wymienia jego wady i zalety przytacza najważniejsze fakty z biografii pisarza 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia biografię Paska i wskazuje w niej fakty typowe dla Sarmaty na podstawie utworu definiuje pamiętnik 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście <i>Pamiętników</i> elementy mentalności sarmackiej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje styl i język <i>Pamiętników</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat elementów mentalności sarmackiej u współczesnych Polaków

*59. Angielska poezja metafizyczna	<ul style="list-style-type: none"> • omawia charakter twórczości angielskich poetów metafizycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polega koncept w wierszu <i>Pchła</i> Johna Donne'a • rozpoznaje oryginalny charakter utworu Donne'a 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy i interpretacji wiersza <i>Pchła</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat współczesnych przykładów niebanalnego ukazania erotyzmu w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i porównuje obrazy <i>Ogród miłości</i> Petera Paula Rubensa oraz <i>Vanitas</i> Pietera Claesza • przedstawia w kontekście analizowanych obrazów przykłady łączenia ze sobą dwóch skrajnych kręgów tematycznych
BAROK – NAUKA O JĘZYKU					
61. Środki wyrazu artystycznego i ich funkcje	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia środki wyrazu artystycznego właściwe dla stylu barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje środki artystycznego wyrazu oraz określa ich funkcję w dziele literackim • prezentuje na przykładach cechy stylu barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi termin <i>makaronizm</i> do współczesnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat wpływu stylu barokowego na treść utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje na podstawie wybranych utworów style renesansowy i barokowy
BAROK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
62. Podsumowanie wiadomości na temat baroku	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje opinie na temat baroku zawarte we fragmentach książek <i>Dzieje literatury polskiej</i> Juliana Krzyżanowskiego i <i>Helikon sarmacki</i> Andrzeja Vincenza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia rodzimości w piśmiennictwie barokowym 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat demokratycznego charakteru piśmiennictwa barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję dotyczącą nieobecności literatury barokowej w świadomości społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w literaturze i sztuce barokowej elementy ponadczasowe
63. Powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat twórczości barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski na tematy związane z twórczością barokową • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na tematy związane z barokiem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości barokowej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące twórczości barokowej
BAROK – NAWIĄZANIA					
64. Śladami baroku	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje inspiracje barokowe w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady motywów w kulturze współczesnej wywodzących się z baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunek do baroku na przestrzeni epok 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje przykład dzieła zainspirowanego sztuką barokową 	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo omawia wybrany przykład współczesnego dzieła zainspirowanego sztuką

					barokową
65. Barokowe inspiracje	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem wskazane teksty streszcza w punktach fragmenty <i>Kuli Pascala</i> Jorge Luisa Borgesa 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje elementy estetyki barokowej we fragmencie <i>Wojny futbolowej</i> Ryszarda Kapuścińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje sylwetkę Ryszarda Kapuścińskiego referuje wykład Borgesa i interpretuje ostatnie zdanie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> konfrontuje cechy estetyki barokowej wymienione przez Kapuścińskiego z dziełami sztuki zamieszczonymi w podręczniku podjmuje dyskusję na temat obecności estetyki barokowej we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje barokową wizję świata i człowieka opisaną przez Pascala z niepokojami współczesnych ludzi ocenia aktualne przejawy estetyki barokowej w sztuce i życiu codziennym
*66. Ideał kobiecego piękna	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w podręczniku oraz dostępnych sobie źródłach akty kobiece powstałe w baroku i w innych epokach 	<ul style="list-style-type: none"> dobiera obrazy według kryterium kompozycji wykorzystanej przez Fernanda Botera w dziele <i>Leżąca naga kobieta z kwiatami</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje obraz Botera z aktami barokowymi, wskazuje elementy zaczerpnięte z tradycji i komentuje sposób ich przetworzenia 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat ewolucji ideału kobiecego piękna 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat obecności i funkcji kiczu we współczesnych przedstawieniach kobiety
*67. Barok w poezji współczesnej	<ul style="list-style-type: none"> określa rodzaj liryki oraz zasadę kompozycyjną, według której zbudowany jest wiersz Jarosława Marka Rymkiewicza <i>Róża oddana Danielowi Naborowskiemu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję anafory 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje się znajomością topiki barokowej i wskazuje toposy wykorzystane w wierszu Rymkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje utwór Rymkiewicza z wierszem barokowym o podobnej konstrukcji wyjaśnia znaczenie symbolu róży obecnego w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy prezentację dotyczącą toposu róży w literaturze i sztuce
*68. <i>Trans-Atlantyk</i> Witolda Gombrowicza wobec tradycji sarmackiej	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje we fragmencie <i>Trans-Atlantyku</i> Gombrowicza cechy języka Jana Chryzostoma Paska wskazuje w tekście elementy mentalności sarmackiej 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje najważniejsze fakty z życia i twórczości Witolda Gombrowicza 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje się ogólną znajomością treści utworu Witolda Gombrowicza 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposoby ośmieszenia mentalności sarmackiej zastosowane przez Gombrowicza 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście fragmentu utworu podejmuje dyskusję na temat stosunku do emigrantów i problemów związanych z asymilacją na obczyźnie
69. Barokowa teatralność w opowieści filmowej	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w filmie <i>Vatel</i> w reż. Rolanda Joffého elementy teatralizacji życia w baroku opisuje przedstawioną w 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje kadry filmowe z reprodukcjami barokowych obrazów zamieszczonymi w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w filmie toposy barokowe analizuje postępowanie tytułowego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje motyw lustra obecny w filmie 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sposób przedstawienia arystokracji w filmach <i>Vatel</i> oraz <i>Królowa Margot</i> pisze recenzję dzieła

	filmie barokową arystokrację	• ocenia postępowanie arystokracji ukazane w filmie			Rolanda Joffégo
*70. Filmowa opowieść o artyście – <i>Dziewczyna z perłą</i> Petera Webbera	• na podstawie filmu charakteryzuje życie codzienne w baroku • opisuje proces powstawania dzieła sztuki	• przedstawia charakterystykę postaci Griet – służącej malarza	• porównuje kadry z filmu z obrazami Jana Vermeera	• analizuje i ocenia kreację Scarlett Johansson	• tworzy prezentację na temat obrazu artysty w filmie
OŚWIECENIE – O EPOCE					
72. i 73. Oświecenie w Europie i Polsce	• objaśnia etymologię nazwy epoki • podaje daty graniczne oświecenia w Europie • przedstawia periodyzację polskiego oświecenia	• opisuje światopogląd ludzi oświecenia • wymienia osiągnięcia oświecenia w dziedzinie nauki • podaje nazwy instytucji powstałych w czasach stanisławowskich	• opisuje przemiany społeczne doby oświecenia • charakteryzuje specyfikę polskiego oświecenia	• prezentuje wpływ idei oświeceniowych na życie codzienne • analizuje rolę czasopiśmiennictwa w oświeceniu	• analizuje przemiany światopoglądowe, które ukształtowały epokę
75. i 76. Wiek rozumu i czułego serca	• czyta ze zrozumieniem fragment traktatu Johna Locke'a <i>Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego</i> i przytacza najważniejsze tezy tekstu • czyta ze zrozumieniem fragment <i>Traktatu o tolerancji</i> Woltera i podaje najistotniejsze założenia tekstu	• wymienia główne kierunki światopoglądowe oświecenia • prezentuje założenia filozofii Johna Locke'a • charakteryzuje podstawowe elementy światopoglądu Woltera • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>deizm, ateizm, materializm, sensualizm, empiryzm, tabula rasa, utylitaryzm, liberalizm, libertynizm</i>	• odnajduje w tekście Johna Locke'a argumenty świadczące o tym, że autor był zwolennikiem racjonalizmu i empiryzmu • przedstawia okoliczności, w których powstał <i>Traktat o tolerancji</i> • na podstawie tekstu objaśnia, jaką rolę – według Woltera – odgrywają Bóg i religia	• prezentuje podstawowe założenia światopoglądu Immanuela Kanta • wyjaśnia, na czym polega kopernikański przewrót w filozofii dokonany przez Kanta • tłumaczy, czym jest według filozofa prawo naturalne • omawia główne twierdzenia Jeana-Jacquesa Rousseau	• przedstawia pogłębioną wiedzę na temat filozofii Immanuela Kanta i Jeana-Jacquesa Rousseau
77. i 78. Sztuka oświecenia	• wskazuje na przykładach cechy stylu klasycystycznego w architekturze, malarstwie i rzeźbie	• podaje cechy stylu klasycystycznego i rokokowego • omawia rolę teatru w oświeceniu	• wymienia najważniejsze dzieła czołowych twórców klasycyzmu europejskiego • opisuje specyfikę rokokowych przedmiotów	• analizuje dzieło klasycystyczne według wskazanych kryteriów • wyjaśnia, w jaki sposób sztuka oświecenia	• wypowiada się na temat muzyki okresu oświecenia • prezentuje treść i problematykę wybranej komedii klasycystycznej

	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wybranych dzieł omawia cechy rokoka 		<ul style="list-style-type: none"> użytku codziennego i wystroju wnętrz charakteryzuje rolę komedii w teatrze oświeceniowym 	<ul style="list-style-type: none"> odzwierciedlała najważniejsze idee epoki określa rolę Teatru Narodowego w rozwoju polskiego oświecenia 	
OŚWIECENIE – TEKSTY Z EPOKI					
79. Wprowadzenie do literatury oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy gatunków literackich najlepiej realizujących postulat dydaktyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje gatunek, który pojawił się w polskiej literaturze XVIII-wiecznej wymienia najważniejsze cechy literatury sentymentalnej i rokokowej 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje klasycyzm w literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podstawowe zadania twórcy oświeceniowego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia poetyki normatywne
80. Bajki Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy gatunkowe bajki i przytacza odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i wyjaśnia morał w bajkach <i>Jagnię i wilcy</i>, <i>Wilk i owce</i> oraz <i>Lew pokorny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa pochodzenie gatunku bajki odnosi sens bajki <i>Wilk i owce</i> do sytuacji z życia codziennego formułuje morał bajki <i>Podróźny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje bajkę <i>Lew pokorny</i> w kontekście wiedzy na temat natury ludzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia ogólny obraz człowieka wyłaniający się z bajek Ignacego Krasickiego i komentuje go w odniesieniu do znanej mu rzeczywistości
81. <i>Świat poprawiać – zuchwale rzemiosło</i> – satyry Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje satyrę jako gatunek relacjonuje treść <i>Żony modnej</i> Ignacego Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje głównych bohaterów satyry wymienia wady ganione przez autora <i>Żony modnej</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy utworu, które świadczą o jego przynależności do klasycyzmu porównuje bajkę i satyrę omawia kompozycję satyry 	<ul style="list-style-type: none"> rozpatruje satyrę w kontekście ówczesnej obyczajowości wskazuje sposoby osiągnięcia efektu komicznego w satyrze 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście satyry omawia wzorce obyczajowe obecne we współczesnym świecie
82. <i>Śmiejmy się z głupich, choć i przewielebnych – Monachomachia</i> Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje poemat heroikomiczny jako gatunek streszcza wskazany fragment <i>Monachomachii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pochodzenie poematu heroikomicznego wskazuje w tekście <i>Monachomachii</i> cechy gatunkowe poematu heroikomicznego odnajduje w utworze ogólną refleksję i ją komentuje 	<ul style="list-style-type: none"> rozpatruje fragmenty <i>Monachomachii</i> w kontekście swojej wiedzy na temat funkcjonowania zakonów w XVIII w. wskazuje w tekście przykłady zabiegów językowych mających wywołać efekt komiczny opisuje rolę humoru w <i>Monachomachii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposób ukazania mnichów w poemacie w kontekście fragmentów <i>Monachomachii</i> podejmuje dyskusję na temat funkcji śmiechu w życiu społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje fragment <i>Monachomachii</i> z eposem homeryckim i wskazuje sparodiowane elementy przedstawia w satyryczny sposób wybrany fragment życia społecznego

84. Podsumowanie wiadomości na temat Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy gatunków uprawianych przez Krasickiego i podaje przykładowe tytuły utworów 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje najważniejsze wydarzenia z biografii poety podaje tytuł pierwszej polskiej powieści 	<ul style="list-style-type: none"> wylicza powracające w twórczości Krasickiego tematy i motywy oraz przytacza tytuły konkretnych dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę „księcia poetów” w rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę powieści <i>Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki</i>
85. Sentymentalna twórczość Franciszka Karpińskiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje sielankę jako gatunek streszcza wskazane fragmenty utworu <i>Laura i Filon</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w świecie przedstawionym utworu elementy o charakterze konwencjonalnym 	<ul style="list-style-type: none"> określa pochodzenie sielanki i podaje nazwiska twórców tego gatunku 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza poglądy Jeana-Jacquesa Rousseau i opisuje ich wpływ na rozwój sentymentalizmu wyjaśnia, dlaczego sielanki sentymentalne śmieszą dzisiejszego czytelnika 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły innych utworów Franciszka Karpińskiego porównuje świat sielankowej arkadii do utopii
87. <i>Pieśń Legionów Polskich we Włoszech</i>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje historyczne okoliczności powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa rodzaj liryki występujący w utworze i wypowiada się na temat podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wydarzenia historyczne przywołane w tekście Józefa Wybickiego określa, kiedy <i>Mazurek Wybickiego</i> został oficjalnie uznany za hymn państwowy 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat roli hymnu i innych symboli w życiu narodu 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję przywołania osoby Tadeusza Kościuszki w zakończeniu pieśni wypowiada się na temat autorstwa i charakteru melodii towarzyszącej tekstowi pieśni
*88. <i>Kubuś Fatalista i jego pan</i>	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje się orientacyjną wiedzą na temat dorobku i działalności Denisa Diderota definiuje powiastkę filozoficzną jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> udowadnia, że utwór Diderota jest powiastką filozoficzną 	<ul style="list-style-type: none"> streszcza utwór <i>Kubuś Fatalista i jego pan</i> wyjaśnia znaczenie słowa <i>fatalizm</i> i odnosi je do treści przeczytanego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje kreację narratora w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje bohaterów <i>Kubusia Fatalisty</i> do postaci z powieści <i>Don Kichote</i> Cervantesa
89. Wobec inności – o <i>Podróżach Guliwera</i> Jonathana Swifta	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazany fragment <i>Podróży do wielu odległych narodów świata...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje elementy ironii w przeczytanym fragmencie i określa jej funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposób przedstawienia cywilizacji europejskiej w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi fantastyczne wątki podróżnicze do historycznej wiedzy na temat kolonializmu podjmuje dyskusję o spotkaniach różnych cywilizacji we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście dzieła Swifta wypowiada się na temat szans funkcjonowania społeczeństwa wielokulturowego

*90. <i>Rękopis znaleziony w Saragossie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza wskazany fragment <i>Rękopisu...</i> • prezentuje własne przeżycia wynikające z lektury tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje powieść szkatułkową 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na podstawie tekstu <i>Rękopisu...</i>, czym jest powieść szkatułkowa 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje kreację narratora w <i>Rękopisie...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozważa, czy powieść Jana Potockiego tematycznie przynależy do okresu oświecenia
OŚWIECENIE – NAUKA O JEZYKU					
91. Mówić poprawnie	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje norm językowych • podaje typy słowników językowych i wyjaśnia, które wątpliwości rozwiewa dany typ słownika • nazywa cechy stylu oświeceniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza przykłady ilustrujące różne rodzaje norm językowych • prezentuje na przykładach cechy stylu oświeceniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje, kiedy odstępstwo od normy językowej jest błędem językowym • odróżnia błędy wewnątrz- od zewnątrzjęzykowych 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza przykłady błędów językowych i określa ich rodzaj 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje błędy językowe określonego typu
OŚWIECENIE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
92. Podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza opinie zawarte we fragmentach tekstów <i>Wynalezienie wolności 1700–1789</i> Jeana Starobinskiego i <i>Mroczne dziedzictwo oświecenia</i> Pawła Lisickiego 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje własną opinię dotyczącą też zawartych w przeczytanych tekstach • wypowiada się na temat dążeń wolnościowych w XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat spuścizny myślowej oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • w kontekście fragmentu tekstu Pawła Lisickiego zabiera głos w kwestii manipulowania opinią publiczną w oświeceniu i czasach współczesnych 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje polemikę z tekstem Pawła Lisickiego
93. Powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat dorobku oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski na tematy związane z twórczością oświeceniową • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na tematy związane z oświeceniem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa oświeceniowego
OŚWIECENIE – NAWIĄZANIA					
94. Śladami oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia instytucje powstałe w epoce oświecenia mające swoje współczesne odpowiedniki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy klasycyzmu w kulturze współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływy światopoglądu oświeceniowego na człowieka XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrany przykład inspiracji kulturą oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje konkretne przykłady wpływu sztuki klasycystycznej i sentymentalnej na twórczość późniejszych epok

					<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmianę światopoglądową, jaka zaszła w epoce oświecenia
95. Czesław Miłosz o rozumie	<ul style="list-style-type: none"> • podaje najistotniejsze fakty z biografii Czesława Miłosza • określa funkcję apostrofy rozpoczynającej tekst <i>Rozum</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sytuacje, do których odnosi się w drugim akapicie tekstu podmiot mówiący • wyjaśnia funkcję użycia słowa <i>gdybyż</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi teksty Czesława Miłosza do światopoglądu oświeceniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia metafory użyte w tekście <i>Labirynt</i> • opisuje, co było przyczyną niezgody autora na <i>uwielbienie labiryntu swego umysłu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jaką rolę wyznacza sztuce i artyście podmiot mówiący
*96. Człowiek poszukujący	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje we fragmencie tekstu <i>Jak szukaliśmy Lailonii</i> Leszka Kołakowskiego powiastkę filozoficzną i określa jej cechy • streszcza przeczytany fragment utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi tekst do istoty ludzkiego życia • podejmuje próbę interpretacji utworu na poziomie metaforycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najistotniejsze fakty z biografii Leszka Kołakowskiego • konfrontuje czytany fragment ze światopoglądem oświeceniowym • interpretuje tekst na poziomie metaforycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat istoty szukania • analizuje metaforyczne znaczenie Lailonii jako przedmiotu poszukiwań 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty i nawiązania w interpretacji tekstu
97. Bajki współczesne	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza teksty Zbigniewa Herberta <i>Wilk i owieczka</i> oraz <i>Wiatr i róża</i> • odnajduje w utworach cechy gatunkowe bajki 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje morały bajek Herberta 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze fakty z biografii Zbigniewa Herberta • analizuje kreację narratora w bajce <i>Wilk i owieczka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje sposób, w jaki Herbert odnosi się do tradycji XVIII-wiecznego bajkopisarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę porównawczą wybranych bajek Ignacego Krasickiego i Zbigniewa Herberta
*98. Współczesne nawiązania malarskie – <i>Perspektywa: „Madame Récamier” Davida</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że pierwowzorem obrazu René Magritte’a <i>Perspektywa: „Madame Récamier” Davida</i> było klasycystyczne dzieło Jacques’a-Louisa Davida pod tytułem <i>Madame Récamier</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje obraz Davida jako modelowy przykład klasycyzmu w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje surrealistyczne dzieło René Magritte’a z obrazem Davida • opisuje swoje wrażenia wynikające z zestawienia obu dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje współczesny obraz i ocenia go z perspektywy własnej wrażliwości 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę porównawczą obu obrazów, wykorzystując szerokie konteksty i nawiązania
*99. Wobec konwencji – <i>Laura i Filon</i> Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje utwór, do którego nawiązuje wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w wierszu elementy nawiązujące do konwencji sielanki oświeceniowej 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wymowę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia polemikę poetki z oświeceniowym sentymentalizmem 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje typ malarstwa oświeceniowego, do którego nawiązuje wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, i

					wskazuje punkty wspólne obu dzieł
100. Współczesny Robinson	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fabułę filmu <i>Cast Away – poza światem</i> w reż. Roberta Zemeckisa 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje głównego bohatera przed pobytem na bezludnej wyspie i po jego powrocie do cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak w kontekście filmu rozumie słowo <i>świat</i> użyte w tytule • opisuje znaczenie piłki dla głównego bohatera podczas jego pobytu na wyspie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje konfrontację bohatera z cywilizacją po powrocie z wyspy • interpretuje motyw nieotwartej paczki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kreacji Toma Hanksa w filmie • porównuje fabułę filmu z treścią książki <i>Robinson Crusoe</i> Daniela Defoe
*101. <i>Amadeusz</i> Miloša Formana	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fabułę filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Antonia Salieriego i Amadeusza Mozarta jako dwie kontrastujące ze sobą postacie 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa chwyt narracyjny zastosowany w filmie i określa jego funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postępowanie Mozarta i wypowiada się na temat praw artysty do niekonwencjonalnego zachowania 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje kondycję artysty w XVIII w.

Autor: Magdalena Lotterhoff